

Перевтілення (стислий переказ)

Франц Кафка

Коли звичайний комівояжер Грегор Замза прокинувся вранці, виявилося, що він перетворився на відразливу комаху. Твердий панцир, живіт із сегментів з якимись пузирями, замість рук та ніг — безліч ніжок. Дивно, але Грегор не злякався свого перевтілення. Він більше боявся, що не піднявся вчасно, що запізнився на потяг, що його буде сварити керівник контори.

Треба було вибратися з ліжка. Він розгойдував своє незграбне тіло. А якщо він упаде та вдариться головою? Але на допомогу нікого не кликав. Та ось у двері подзвонили. Це керівник! Він висловлює своє незадоволення тим, що працівник контори не встав вчасно — о п'ятій годині ранку. Він каже, що Замза останнім часом працює незадовільно, майже нічого не продав.

Грегор чує голоси батька та матері. Вони кажуть, що син, певне, захворів, бо взагалі він дуже відповідальний, навіть увечері ніколи не розважається. Керівник та батьки Грегора чують, що за дверима діється щось дивовижне. Вони відправляють сестру Грегора за лікарем. А Грегор старанно намагається відчинити двері ротом, у якому немає зубів. Не про себе він думає, не про те страшне, що з ним сталося, а про те, що він може втратити посаду. А батьки ж на нього так сподівалися!

Ось Грегор відчинив двері. Керівник, побачивши його, скотився зі сходів. Мати знепритомніла. Батько розлютився та дрючком загнав сина-комаху у кімнату. З пораненим боком, заюшений кров'ю, Грегор забився під ліжку. Любляча сестра принесла йому полумисок з молоком та хліб. Грегор полюбляв молоко, але тепер воно викликало в нього відразу.

Грегор забився під ліжку та заснув до сутінок. Коли засутило, у кімнату зайшла сестра та побачила, що він нічого не з'їв. Вона здогадалася, що їжа не підходить тій комасі, на яку обернувся її брат. На шматку газети сестра принесла різні наїдки. Більше за все сподобався Грегору шматок старого сиру.

Він був люблячим сином та братом, працював тільки задля родини. Зі своєї кімнати він підслуховує: батько заощадив якісь гроші. Це заспокоює Грегора, бо він один забезпечує усю родину, а батько ще й заборгував. Його юна сестра звикла довго спати та розважатися. Щоправда, вона грає на скрипці. Грегор навіть збирався влаштувати її до консерваторії.

Та ось сталося з ним таке перевтілення — і родина має сама дбати про себе. Заощаджені гроші витратили. Батько влаштувався розсильним, мати шие на замовлення. Сестра пішла працювати до крамниці. Служниці усі звільнилися, залишилася тільки одна. Деякий час про Грегора піклувалися. Спробували винести з його кімнати меблі, щоб йому було зручніше повзати по стінах та стелі (бо таким він уже став). Але згодом уся родина збайдужіла до того, хто колись був їм сином та братом.

У кімнату Грегора викидають усілякий мотлох. Ніхто там майже не прибирає. Він весь у пилу та смітті. Всім він заважає. Батько б'є його, коли він виходить зі своєї кімнати.

Родина замкнулася у своєму колі, всі відчували себе пригніченими. Коли Грегор почув розмову родичів, що він уже зовсім не той, ким був раніше, що його треба прогнати геть, він захворів та помер. Рідні побачили, що він майже всох, бо нічого не їв останнім часом. Служниця винесла тіло коахи на смітник.

Родина відчула полегшення. Усі поїхали трамваем за місто, дихали свіжим повітрям, дивилися навкруги. Хоч як важко приходилося, але сестра зробилася справжньою красунею. Час підшукати їй чоловіка, час забути про страшне перевтілення того, кого більше нема.